

Revista d'informació municipal

Abril - juny 2018 · Núm. 37

PaSqÜeTeS

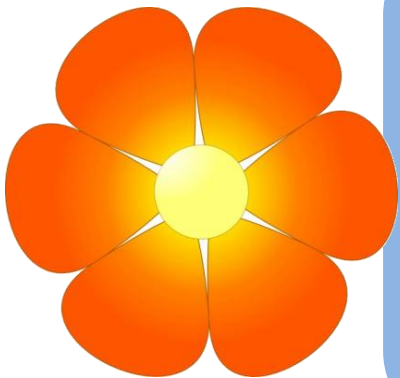

deL 6 aL 9 d'aBril

Ajuntament.....972896011
 Museu Municipal.....972896313
 Oficina de turisme.....972896313
 Consultori mèdic..... 972146213
 Farmàcia M. Biel.....972896120
 Escola Jaume I..... 972896224
 Llar d'infants.....972897006
 Parròquia.....92896301
 Museu etnològic Llivia
 I art, or i plata.....616982909
 Renfe Puigcerdà.....972880165
 Consell Comarcal
 de la Cerdanya.....972884884
 Deixalleria.....972880182
 Taxi Jairo.....620516512
 Taxi Muñoz.....659432516

Emergències.....112

Telefons d'interès

ÍNDEX

Tema	Pàg.
Si t'ho has perdut.....	3
Estadístiques 2017.....	4
Programació festes.....	5
Feng Huang Yuan	6
L'escola Jaume I.....	8
La sortideta.....	10
Museu municipal.....	12
Flora de Llivia.....	14
L'etimologia dels nostres noms.....	16
Campus estiu "Elite Summer Camp"	19
L'agenda.....	20

Edita: Ajuntament de Llivia – www.llivia.org

Horari d'atenció al públic:

De dilluns a divendres, de 8h a 14h

NOU Horari del Museu Municipal:

De dimarts a divendres, de 9.30h a 13.30h i de 15h a 18h

Dissabtes, de 9.30h a 13.30h i de 15h a 19.30h

Diumenges, de 9.30h a 14h

Si t'ho has perdut...

La visita de SSMM els Reis d'Orient

Com cada any, els Reis Mags d'Orient van deixar regals per als llivienços i llivienques, acompanyats dels seus inseparables patges.

Carnestoltes

El passat 11 de febrer, els pirates, les princeses, les vaques, els indis...vam poder gaudir de l'animació infantil de "Disco Baby" i, en acabar, coca i xocolata per a tothom.

Xerrada "El temple del fòrum romà de Llivia. Excavacions 2016-2017"

Des de l'Ajuntament de Llivia volem agrair a en Jordi Guàrdia i la Marta Ramon la seva col.laboració

Concurs d'escudella & "Invasió subtil i altres contes"

El cap de setmana del 10 i 11 de març es va dur a terme la festa de l'escudella, que incloïa dins el mateix preu: obra de teatre "Invasió subtil i altres contes", de Pere Calders i el tast d'escudelles. La guanyadora del concurs va ser l'Anna Ballesteros, que ens va delectar amb la seva recepta.

Estadístiques 2017: Visitants Museu Municipal de Llívia

L'any 2017 van visitar el museu municipal de Llívia un total de **15120 persones**.

Segons l'edat dels visitants, ho podem desglossar en:

- menys de 6 anys: 527 persones
- de 6 a 12 anys: 1206 persones
- de 13 a 29 anys: 1067 persones
- de 30 a 64 anys: 7025 persones
- majors de 64 anys: 2693 persones
- grups d'edat desconeguda: 2602 persones

Segons procedència:

- Catalunya: 62.28%

- Llívia: 0.7%
- Cerdanya: 1.17%
- Girona: 6.06%
- Lleida: 4.5%
- Barcelona: 42%
- Tarragona: 6.96%

-Espanya: 14.23%

-Andorra: 0.7%

-Resta del món: 22.78%, dels quals els principals països són:

- França: 16.21%
- Argentina: 0.82%
- Alemanya: 0.7%
- Anglaterra: 0.58%
- EUA: 0.43%
- Itàlia: 0.3%
- Àustria: 0.25%
- Bèlgica: 0.25%

Web www.llivia.org

Els usuaris que s'han connectat a la web de Llívia arriben a 27044 totals, 26975 dels quals són usuaris nous de l'any passat.

L'idioma sol·licitat ha estat:

- Castellà: 49.63%
- Català: 22.51%
- Anglès: 11.06%
- Francès: 10.25
- Sense dades: 6.55%

Segons el país de procedència:

- Espanya: 75%
- França: 11.07%
- EUA: 3.24%
- Alemanya: 1.57%
- Anglaterra: 1.34%
- Andorra: 0.64%
- Canadà: 0.58%
- Itàlia: 0.37%
- Brasil: 0.34%
- Polònia: 0.32%

Programa Pasqüetes

6 d'abril: a partir de les 21.30h: Nit dels joves

0.30 h: LA LOCA HISTÈRIA & 3h: dj ADRIÀ ORTEGA

7 d'abril: 15h: Campionat de Botifarra, a Cals Frares (*contacte Hostal Rusó*)

18h: "FILIXIC" DE LA CIA FILIGRANES, al poliesportiu

22h: JAVI JIMÉNEZ, a la sala del teatre del poliesportiu

23.30h: QUÈ TAL

a partir de les 2.30h: ALBERCOCKS & Disco + dj XANDRI

Dies 7 i 8: De 10h a 13h i de 16h a 18h: PARC INFANTIL al poliesportiu

8 d'abril: 13h: Sardanes a la plaça amb COBLA MONTGRINS

18h: Ball al poliesportiu amb l'ORQUESTRA MONTGRINS

9 d'abril: 10h: Espectacle MÀGIC RAUL, a la sala teatre del poliesportiu

12h: Sardanes amb COBLA SELVATANA a la plaça del Molí

18h: Ball al poliesportiu amb l'ORQUESTRA SELVATANA

Programa Festa del Castell • 12 de maig

-11h: pujada al castell de Llivia

-12h: representació teatral de l'ofertament del privilegi que atorgà Jaume I per habitar a la falda del castell. A càrrec dels nens i les nenes de l'escola acompanyats de "CUL DE SAC" i l'Ass. De recreacionistes Històrics del Llobregat

-13.30h: Esbart dansaire "FONTCOBERTA", amb danses tradicionals

Durant el matí, taller de vestimenta d'un cavaller (a la fira)

-14h: Dinar popular (venda tiquets al museu municipal) al pàrquing de l'Església

-16h: Ball amb el DUET SHARAZAN

Taller d'escriptura

-18h: Taller d'ofici

Durant tot el dia, fira de productes artesans

Els programes estan sotmesos a possibles canvis

Feng Huang Yuan, Qi Gong del s.XXI

El Qi, l'energia vital, és el substrat de la vida mateixa. Amb l'ésser humà, dempeus, arriba la consciència, la connexió de la Terra amb el Cel, els fonaments del Qi Gong. L'energia vital (Qi) recorre el nostre cos en un sistema de distribució cap als diferents òrgans, promovent les seves funcions. La bona salut depèn de la suficiència de Qi i de la seva circulació fluida dins el sistema de meridians. Per contra, després de la malaltia crònica, com a origen, trobem una fallada del sistema energètic, i, en última instància, de l'ànima.

L'espiritualitat i la materialitat es troben vinculades, formant una unitat, així com el yin i el yang. Actualment la sostenibilitat de la Terra es troba greument afectada. Les civilitzacions ancestrals són les que ens mostren el camí de sortida de la situació actual. Els pobles amb un tracte més amable amb la natura són els més resilents; els valors lligats a la consciència de deixar un món millor de com l'han trobat són els que els han permès perdurar.

FHY, provinent de la saviesa xinesa, amb els seus 8.000 anys d'antiguitat, integra la cultura ancestral d'altres llocs i, també, com totes les pràctiques espirituals avançades, s'origina al cor de l'Univers Diví. Per això, FHY pertany a tothom, se sent proper a tots i s'ofereix com un preciós regal per a tota la Humanitat.

El Gran Mestre Da Tong, creador de FHY, reconeix en la ciència actual els patrons dels pobles ancestrals, on encara hi ha consciència dels "nostres deures", on no es prioritzen els desitjos egoics, on és possible fomentar uns valors superiors ... Al implementar aquests coneixements en el present, Feng Huang Yuan ha evolucionat i, sense deixar de ser una modalitat de Qi Gong, l'ha sublimat. Ara dona als practicants la clau que connecta la humanitat amb la Unitat, que facilita l'accés a una consciència més elevada. I resulta senzill d'aprendre, segur, equilibrat i molt efectiu. Per això es denomina el "Qi Gong del s. XXI".

Totavegada que Esther i Carmina Roura, professores de la "FHY Association International", viuen a La Cerdanya us podem oferir, a Llivia mateix, amb un mínim de 3 inscrits, aquestes activitats:

Divendres 18 (tarda) i Dissabte 19 de maig del 2018, a Llivia

"Passeig entre els Estels" 18 de maig, de 16h a 17.30h, entrada lliure, feu un tastet !

[Taller Campana de Bronze](#), 8 hores lectives, 19 de maig, horari: 9h30 a 14h i 15h30 a 19h /

Preu: 95€ / preu social, 80€

Divendres 25 (tarda) i Dissabte 26 de maig del 2018, a Llivia

"Gestos & Paraules d'Amor", 25 de maig, de 16h a 17.30h, entrada lliure, feu un tastet !

[Taller Campana de Bronze](#), 8 hores lectives, 26 de maig, horari: 9h30 a 14h i 15h30 a 19h /

Preu: 95€ / preu social, 80€

Per a tots els cursos, cal inscripció prèvia al Museu municipal o al 972896313

FARMÀCIA MERCÈ BIEL

La vila de Llivia vol agrair a la Mercè Biel aquests 38 anys que ha passat al servei dels vilatans. Ha estat una persona propera i treballadora, donant una atenció personalitzada als seus clients, sense presses i mirant com ajudar a cada persona que ha entrat a la farmàcia.

L'Alba Vidal és la nova gestora de l'establiment, jove i motivada en el seu nou projecte. Li desitgem que estigui molt bé al nostre costat!

Com a novetat, l'horari de tancament, a l'hivern, de dilluns a dijous, serà a les 19h

L'escola Jaume I

EL PROJECTE DE CICLE MITJÀ: ELS ROMANS A LLÍVIA

Quan va començar el curs, vam decidir de fer una sortida pel poble amb ulls d'investigador. Vam buscar un mapa dels carrers de Llivia i vam marcar la ruta que seguiríem, vam sortir de l'escola i vam pujar cap a la plaça pel carrer del Troc, vam observar els números de les cases i els noms dels carrers, també vam veure cases amb pedres antigues que tenien uns números.

El que més ens va cridar l'atenció és que hi havia un carrer que es deia Júlia Lybica, i ens vam quedar intrigats perquè no sabíem què volia dir i per què es deia així. Aleshores vam buscar informació per internet, vam consultar llibres i no ens acabava de quedar clar l'origen del seu nom, finalment vam decidir anar a preguntar-ho al Marc, que és l'historiador del Museu.

En Marc ens va explicar d'on podia venir el nom de Julia Lybica, i també ens va dir que els romans vivien a tot Llivia, no solament a la zona de les excavacions. Vam començar a buscar informació sobre les excavacions i ens vam posar en contacte amb en Josep Guitart, que és el director de les excavacions de Julia Lybica, ell ens va dir que havíem de parlar amb en Jordi Guàrdia. Li vam enviar un mail, i un dia va venir a les excavacions explicar-nos coses molt interessants i que van aclarir els nostres dubtes. També ens va enviar un «power point» amb molta informació. Nosaltres hem treballat molt en el nostre projecte de Julia Lybica, i hem descobert coses molt interessants sobre la importància de Llivia durant l'època romana.

Aquí teniu un petit resum de tot el que hem après:

El fòrum de Julia Lybica és un gran edifici d'època romana, les restes del qual es troben al costat de l'església de Santa Maria de Llivia. Aquest conjunt arqueològic es va descobrir l'any 1997, però no fou fins l'any 2001 que es van fer les primeres excavacions, on es va observar la gran qualitat dels murs i dels materials utilitzats. Aquest fet va fer pensar als arqueòlegs que es trobaven davant d'un fòrum romà.

Entre els anys 2013 i 2017 van continuar les excavacions i es va poder confirmar que, realment, es tractava del fòrum romà de la ciutat de Julia Lybica, l'únic fòrum romà dels Pirineus Catalans. Els arqueòlegs daten la construcció del fòrum en època de l'Emperador August, entre el segle I a.C. i inicis del segle I d.C.

L'any 2016 es va descobrir, molt ben conservat, el temple, l'edifici més important del fòrum.

El fòrum de Julia Lybica tenia funcions religioses, polítiques, administratives i jurídiques.

L'existència d'un fòrum i un temple a Llivia ens indica que Julia Lybica era una capital important, a més d'un punt estratègic de comunicació al Pirineu.

Alumnes de l'escola

ENSENYAMENT FINANÇARÀ PART DE LA NOVA ESCOLA DE LLÍVIA

El Departament d'Ensenyament aportarà 480.000 euros de finançament per a la construcció de la nova escola de Llivia, pressupostada en 1,3 milions d'euros. A finals de 2015, l'ajuntament va decidir fer-se càrrec de la construcció del nou equipament, després d'anys de projectes i propostes que finalment no es van tirar endavant.

Ara, l'equip de govern ha aconseguit la implicació del departament i les dues administracions ja han signat un conveni de col·laboració que permetrà aixecar un nou edifici a tocar de l'actual i reformar aquest últim, amb l'objectiu de millorar les instal·lacions que necessitaven urgentment una posada al dia ja que tenen més de 60 anys.

El director dels Serveis Territorials d'Ensenyament de Girona, Josep Pere Polanco, i l'equip de govern municipal van visitar el dimecres 14 de març les aules i van trepitjar el terreny on es construirà el nou edifici. El projecte contempla un immoble de dues plantes amb sis aules de primària i la llar d'infants -que abandonaran l'antiga caserna de la guàrdia civil on són actualment- un menjador, despatxos i una sala de lectura. El nou edifici quedarà connectat amb l'actual a través d'un porxo.

Del consistori s'han mostrat satisfets de poder comptar amb la col·laboració del departament d'Ensenyament i de poder anunciar que, finalment, la nova escola Jaume I de Llivia serà ben aviat una realitat.

En el termini de 3 mesos s'haurà redactat el projecte definitiu per poder iniciar les obres aquest mateix any. S'espera que la nova escola de Llivia entri en funcionament el curs 2019-2020.

Aprofitant la visita del director dels Serveis Territorial d'Ensenyament a Girona, Josep Pere Polanco, amb motiu de l'anunci de la construcció del nou centre educatiu, l'ajuntament de Llivia va lliurar el mateix dimecres 21 tauletes digitals als alumnes de l'escola Jaume I. L'equip de govern va decidir dotar el centre d'aquest material per tal que els nens i nenes i els professors en puguin fer ús i puguin ampliar les possibilitats educatives que ofereixen les noves tecnologies.

Les 21 tauletes tàctils han suposat una inversió municipal de 6.000 euros. A partir d'ara les utilitzaran tant els alumnes d'educació Infantil com els de Primària.

En aquesta mateixa línia de millorar els recursos digitals del centre, l'any passat el consistori va adquirir dues pissarres digitals.

Pirineus Televisió

La sortideta

Per gentilesa apartahotel Les Corts

Proposta ruta 3 :

De Llivia al salt d'aigua d'Ur pel camí de Sant Jaume.

Volta molt agradable d'uns 9 km, (anada i tornada) sense cap dificultat tècnica que es pot fer tant caminant com amb bicicleta de muntanya.

Sortim des de l'inici del camí de Sant Jaume a Llivia que ja no deixarem fins arribar a Ur. Aquest primer tram es molt obert i passa entre camps, cosa que fa que puguem gaudir d'unes immillorables vistes, tant dels Pirineus, com de l'ermita de Bell Lloc que veurem a la nostre dreta.

Just abans d'entrar a Ur, entravéssim un pont i ja ens endinsem al poble per anar a trobar l'església romànica de Sant Martí d'Ur que deixem a la nostre dreta per continuar pel carrer de Brangoly.

A escassos 100 m i a l'esquerra, trobarem un cartell que ens indica l'inici del PR "La Cascade" que ens durà, seguint les marques gorges, fins al salt d'aigua. Aquest tram te 1 km i es realment bonic i fresc , va seguint el riu Brangoli i la major part del temps caminem sobre herba.

Ens trobarem un pont de fusta que entravessa el riu però nosaltres seguirem el camí principal seguit les marques grogues

Atenció perquè trobarem un parell de vaillets, hem de tenir la precaució de obrir-los agafant-los pel mànec de plàstic per tal de que no ens passi el corrent i després tenir cura de tornar-los a tancar.

Ben aviat, el camí es va fa estret i ja veiem el sal d'aigua "La Cascade" i punt final del recorregut.

Ara resta tornar. Desfarem el camí i tot just abans d'arribar a Llivia, farem una variant donant la volta a l'hípica, un agradable passeig entre mig de prats i cavalls.

Link a la ruta: <https://es.wikiloc.com/rutas-carrera-por-montana/llivia-salt-aigua-ur-22409361>

MUSEU MUNICIPAL

TASQUES DE DOCUMENTACIÓ DE L'ESPAI EXPOSITIU DE LA FARMÀCIA ESTEVA

Un museu es defineix com una institució permanent, sense ànims de lucre, al servei de la societat i oberta al públic, que adquireix, conserva, estudia, exposa i difon el coneixement del patrimoni material i immaterial de la humanitat per a la recerca, l'ensenyament i el seu gaudi intel·lectual i estètic.

Les col·leccions de béns culturals d'un museu són les bases per a desenvolupar tota la seva missió. Unes col·leccions ben documentades són el material a partir del qual els equips dels museus i els investigadors poden fer créixer el valor i l'interès de les col·leccions que el museu protegeix i fomentar la recerca, la conservació preventiva de les peces i la restauració quan hagi de ser; així com muntar exposicions i difondre tot el coneixement que se'n desprèn. Cada museu ha d'inventariar i documentar tots els béns culturals que l'integren seguint els estàndards professionals i una metodologia científica.

Al segle XXI la manera de documentar en els museus ha canviat aprofitant l'avanç tecnològic que augmenta les possibilitats de tractament i difusió de la informació per poder-la utilitzar en qualsevol actuació que es plantegi. MuseumPlus és el programa de gestió de col·leccions que la Generalitat de Catalunya ha impulsat per tot el territori català i que ha permès passar de les fitxes en paper, limitades a pocs camps d'informació, a una base de dades complexa i informatitzada, aconseguint unes fitxes on es pot detallar al màxim les descripcions i les dades, amb la bibliografia especialitzada inclosa. S'ha estandarditzat tant el procés de documentació com el de digitalització de les dades usant el llenguatge i les normatives nacionals i internacionals de referència per la descripció i anàlisi dels objectes museístics, garantint, així l'intercanvi i l'accés a la informació. El museu també s'ha d'adaptar a la nova era digital. Cada vegada més institucions museístiques faciliten els seus catàlegs a través de la xarxa per aconseguir arribar a un nombre més alt d'usuaris i augmentar l'escala de l'impacte de les col·leccions i dels continguts del museu. D'aquesta manera, a més, les col·leccions informatitzades amb el MuseumPlus es podran consultar en un catàleg unificat i cohesionat de tots els museus catalans a la web de Museus en Línia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i a la web de la Xarxa de Museus de Farmàcia de Catalunya (xmf.cat).

La Diputació de Girona i la Xarxa de Museus de les Comarques de Girona l'any passat va atorgar una subvenció al museu que va costejar totalment unes 150 hores dedicades a la revisió de fitxes ja entrades i a la introducció de noves fitxes format paper antigues al programari del MuseumPlus. El cost d'aquesta actuació fou de 2190,09 €. Davant la gratuïtat de l'actuació per l'ajuntament, es va finançar l'estada de la documentalista les dues setmanes de juliol i les dues d'octubre que va estar feinejant al nostre museu per un cost de 455 €, IVA inclòs. Per a tal afer es va contractar a Montserrat Palomar, documentalista que també treballa i ha treballat en

altres museus relacionats amb el món de la Farmàcia -com la Farmàcia-Arxiu Balvey de Cardedeu, la Fundació Concòrdia Farmacèutica o el Museu de la Farmàcia Catalana-, i que coneix profusament els elements patrimonials que tenim dipositats al museu. Es varen entrar un total de 170 fitxes que constitueixen la part de l'espai expositiu del cordialer, el mostrador i les caixes d'estil renaixentista de la Farmàcia Esteva; es va establir una topografia nova en aquest àmbit per facilitar-ne la localització; es varen fotografiar les 170 peces per incloure les imatges a les seves corresponents fitxes i poder-les usar també en xarxa a diferents webs; s'ha determinat detalladament el seu estat de conservació per veure la necessitat de fer alguna actuació al respecte; s'ha configurat un model d'informe que inclou tots els camps informats de les fitxes, mitjançant el qual, a partir del programa, es pot generar d'una manera ràpida i senzilla un document PDF amb tota la informació de cada peça; s'ha inclòs també informació referent als productes farmacèutics que estaven destinats a contenir els albarels, caixes, bocals i pots en les seves respectives fitxes, informació, aquesta, d'interès per a biòlegs, químics i laboratoris actuals, però també per al propi discurs expositiu del museu.

El treball de documentació no finalitza amb aquesta tongada de peces. A la propera intervenció es té intenció de fer un total de 245 fitxes de l'espai expositiu de la rebotica de la Farmàcia Esteva i, d'aquesta manera, anar completant any rere any el total de la col·lecció del museu.

Col·lecció - MuseumPlus 5.0.02.025

Fitxes Editar Col·lecció Adreça Exposició Fototeca Altres mòduls Explotació Administració Control Ajut Vegeu

Id Col·l 874579 Administrador - 16/10/2 ...
Museu Municipal de Llivia ... Consulta - Llegir ...

Col·lecció Totes les col·leccions
Num registre 00246 Altres números
Categoria General
Nom de l'objecte albarel
Títol/Nom propi
Autors/participants no informat
Any d'inici 1590 final 1799 Datació finals segle XVI-segle XVIII
Lloc proced. Llivia

Identificació Història Objecte/Ingrés Recol./Excavació Associació/Elements Descripció formal Dades complementàries Estat de Conservació Conservació Preventiva

Descripció
► Classificació genèrica: equip mèdic i farmacèutic, contenidor
Estil: Lluís XVI (decoració)

Descripció sinopsi
La fumària (Fumaria officinalis); també coneguda com a fundetera, herba de color, gallereta, peus, juyvert bord o sang de crist, és una planta present en la majoria d'hortos, camins i camps d'Europa meridional i a les zones temperades d'Àsia i del nord d'Àfrica. Ha estat molt valorada tradicionalment per les seves propietats farmacològiques.

Descripció text
Pot de farmàcia tipus albarel. Es tracta d'un recipient de cos cilíndric, amb un lleu estrangulament central, aspatlla i fons diferenciats per arestes, boca ampla, amb llavi i repel. És de ceràmica vidrada en blau cobalt per l'exterior i en blanc trencat per l'interior. Tot i que aquest era el seu aspecte original, l'ila, cap a la segona meitat del segle XVIII es va

Registres: 14 29 de 234
Tipus de relació objecte

FLORA DE LLÍVIA *per Enric Quílez*

Llívia és coneguda, entre moltes altres coses, per la seva Farmàcia, on s'elaboraven remeis medicinals a partir de l'abundant flora de les rodalies. En aquesta secció parlarem a bastament d'aquesta rica flora.

RANUNCULUS FICARIA O GATASSA

El *Ranunculus ficaria* L. és coneguda per molts noms comuns: gatassa, morro de porc, ficària, o herba de les morenes. Ens quedarem amb la primera acepció.

Pertany a la família de les Ranunculàcies (*Ranunculaceae*) i com gairebé totes elles és una flor tòxica, força bonica, que surt en terrenys humits, al costat dels rius, en zones no inundables, en terrenys del tipus *Fagetalia*. La trobem barrejada sovint amb els lliris de neu (*Galanthus nivalis*) o amb el buixol (*Anemone nemorosa*).

Gatassa (Foto: Francesc Esteban)

És una planta autòctona dels Països Catalans, de flors amb molts pètals, d'un groc molt brillant, de vegades difícil de fotografiar. Antigament, les seves arrels eren emprades contra les hemorroides (d'aquí un dels seus noms: herba de les morenes), però com diem, és tòxica i es desaconsella el seu consum.

La gatassa pot arribar a tenir 35 cm d'alçada. Floreix entre els mesos de febrer i maig a les nostres contrades. Les fulles són molt lluent, també, cordiades i amb el marge arrodonit. Les arrels són tuberoses.

A Llívia la podem trobar sobretot al costat del riu Segre, en prats ombrívols, a prop del parc de Sant Guillem.

Si antigament es feia servir contra les hemorroides és perquè era una de les clàssiques plantes a les quals se li aplicava la teoria del signe, que consisteix a creure que les plantes o parts d'elles, tenen la forma de l'orgue que curen. En aquest cas, les arrels tuberoses de la gatassa tenen uns engruiximents que recordaven les morenes.

Les fulles també s'havien emprat contra l'escorbut, ja que contenen quantitats importants de vitamina C.

Les seves arrels s'interrelacionen de vegades amb un fong: la *Dumontinia tuberosa*, en anys especialment humits, a l'igual que passa amb l'*Anemone nemorosa*.

A la literatura, trobem aquesta planta referenciada en poemes de William Wordsworth, Edward Thomas ("Celadine"), C. S. Lewis, a "The Lion, the Witch and the Wardrobe" i a D. H. Lawrence, "Sons and Lovers".

Enric Quílez i Castro

L'etimologia dels nostres noms

Sapere aude

Sobre l'etimologia del Pirineu

El nom de la serralada que s'estén des de la costa cantàbrica fins a la mediterrània i que uneix la península Ibèrica amb el continent europeu, Pirineu o Pirineus, ve del llatí *Pyrenaei* (*montes*), denominació que els romans prengueren del grec *tà Pyrenáia* (*óre*). Això és fora de dubte, ja que trobem aquest topònim a l'obra de molts autors grecs (Polibi, Diodor Sícul, Estrabó, Ptolemeu...), dels quals el copiaren els romans (Livi, Plini, Pomponi Mela, Sili Itàlic...). Ara bé, què significa *Pyrenáia*? D'on van treure els grecs aquest topònim? Vet aquí una qüestió irresolta. Al llarg dels segles s'han anat proposant diverses etimologies cap de les quals ha resultat satisfactòria per una o altra raó. Tot seguit veurem en primer lloc alguns intents més o menys seriosos d'explicar el topònim, després dels quals passarem a ocupar-nos de les interpretacions mitològiques, que són sempre més divertides.

Atès que el Pirineu queda lluny de Grècia, és raonable de pensar que no van ser els grecs els que van batejar la serralada, sinó els primitius habitants dels encontorns. Per tant, els primers autors grecs que en parlen, per exemple Polibi (s. II aC) quan al llibre tercer de les seves *Històries* narra el pas d'Anníbal pel Pirineu, no haurien fet sinó adaptar a la seva llengua un topònim estranger. Tenint això en compte, l'historiador i geògraf Konrad Mannert (*Geographie der Griechen und Römer*, 1795-1825) va proposar que el nom grec de la serralada era una adaptació del cèltic *byren* 'muntanya'. Aquesta explicació, tot i que va gaudir de certa acceptació al segle XIX, ara ha estat descartada per gairebé tothom.

Una altra teoria fa derivar el grec *Pyrenáia* de *Pyrene*, nom d'una ciutat que esmenta Heròdot (s. V aC) a les seves *Històries* (II, 33), la qual diu que es troba en territori celta, prop del naixement del riu Ister (l'actual Danubi). El poeta i geògraf llatí Aviè (s. IV dC) tornarà a esmentar aquesta ciutat a *Ora marítima* (vv. 552ss), si bé ell la situa als confins del país dels sordons (antic poble preromà que va ocupar el Rosselló). Qualifica aquesta població d'opulenta, diu que els massalotes hi anaven sovint a comerciar i fins i tot ens en dona la distància que la separa de l'estret de Gibraltar: set dies amb una nau ràpida. Hi ha qui creu que la informació d'Aviè és certa, situa per tant l'antiga *Pyrene* si fa no fa al cap de Creus i veu possible que aquesta població donés nom al Pirineu. Però no hi ha cap altre autor antic que en parli, d'aquesta *Pyrene*, i tot és massa incert.

Pel que fa als antics grecs, també van provar d'explicar el nom del Pirineu, i poc els va costar de relacionar (erròniament, és clar) la primera part del topònim, *Pyr-*, amb la paraula amb què ells designaven el foc, *pyr*. Però quina relació pot tenir el foc amb una serralada? Ja al segle I aC, l'historiador Diodor Sícul s'empesca l'explicació següent a la seva *Biblioteca històrica* (V, 35): molt temps enrere, a uns pastors se'ls va escapar un foc que a la fi va arrasar tota la serralada. Tants i tants dies va durar l'incendi i tan intens va ser a causa de l'espessor dels boscos, que fins i tot la plata del subsòl es va fondre i va començar a aflorar formant rierols. Vet aquí per què el Pirineu s'anomena així, conclou Diodor. (També parlen d'aquest suposat incendi i els rierons de plata Posidoni d'Apamea i Estrabó, si bé aquest últim, al llibre tercer de la seva *Geografia* es mostra escèptic sobre el fet i considera que Posidoni «s'entusiasma amb les hipèrboles».)

Set segles més tard, Isidor de Sevilla (*Etimologies* XIV, 8) encara creu que l'etím del topònim és el grec *pyr* 'foc', per bé que en dóna una explicació diferent de la de Diodor Sícul i més raonable: *Pyrenaeus et ipse a crebris fulminum ignibus nuncupatus*. És a dir, que s'anomena així pels freqüents focs de llamp que hi ha.

Fins aquí les etimologies pretesament serioses. Passem ara a les poètiques.

Si heu llegit els anteriors articles d'aquesta sèrie, deveu recordar l'antiga tradició segons la qual Hèrcules, en tornar d'Erítia amb els bous de Gerión, hauria passat pel Pirineu i hi hauria fundat Llivia. Doncs bé, sembla que també hi hauria fet més coses, en aquestes serres. Això si creiem les paraules de Sili Itàlic. Deia al primer article que aquest poeta èpic llatí nascut l'any 25 dC va escriure un llarg poema titulat *Bella Punica* en què narra els esdeveniments de la Segona Guerra Púnica (218-201 aC). Al llibre tercer tracta del pas dels cartaginesos pel Pirineu i s'inventa una dramàtica història per a explicar el nom de la serralada: resulta que Hèrcules, en anar a buscar els bous de Gerión, hauria entrat a la península Ibèrica per algun pas del Pirineu situat al territori on regnava un cert Bèbrix, que tenia una filla anomenada Pirene. Bèbrix acull Hèrcules i aquest, que sempre va tenir fama de bevedor i luxuriós, en acabat de sopar i ben carregat de vi, viola Pirene, feta la qual cosa prossegueix el seu camí en cerca de Gerión com si res. La pobra Pirene es queda embarassada i al cap dels mesos pertinents pareix una serp. Llavors, espantada i avergonyida, fuig al bosc, on les feres salvatges l'esquarteren. En tornar de l'expedició, Hèrcules en troba el cadàver i, penedit del seu capteniment amb la noia, esclafeix el plor i comença a cridar, a bramar el nom de la morta. Les muntanyes s'estremeixen i per totes les valls del Pirineu ressona el nom de Pirene. Després de molt lamentar-se, banya per darrer cop amb llàgrimes el cadàver i l'enterra, *defletumque tenent montes per saecula nomen* ('i les muntanyes es queden per sempre el nom plorat').

Molts segles després, un gran poeta català anomenat mossèn Cinto Verdaguer escriu un poema titulat *L'Atlàntida*. I al cant primer, «L'incendi dels Pirineus», reprèn aquest tema. Però modifica la història de Sili Itàlic, la barreja amb la de Diodor Sicul i amb altres tradicions, i ens deixa la llegenda definitiva de per què el Pirineu es diu Pirineu.

Segons Verdaguer, Pirene no és filla de Bèbrix, sinó de Túbal (personatge bíblic que d'acord amb alguns antics historiadors de la Península —recordeu el que es deia a l'article anterior— hauria estat el primer rei d'Hispania). En morir, Túbal deixa el seu reialme en mans de Pirene, ocasió que aprofita l'«odible i fer» Gerion, veient-la «dèbil dona», per prendre-li'n el ceptre. I atès que aquest monstre de tres cossos s'apodera d'Hispania, Pirene no té altre remei que fugir i refugiar-se al Pirineu. Quan Gerion, en fundar Girona, se n'assabenta, cala foc a les muntanyes «tement potser que el trono li reprengués un dia». I ja em teniu la pobra Pirene xisclant per la proximitat de les flames. Però Hèrcules també hi és a prop i en sent els xiscles. «Llavors al gran incendi, rabent, endreça els passos» i «del bosc de flames mústiga la trau». I «tan bon punt d'un salze al dolç frescal la posa, / colltorcent-se esllanguida: —Jo moro ací— li diu». Abans de morir, però, Pirene explica a Hèrcules tot el que ha passat i prossegueix: «Expiro! De ses viles i sos ramats só hereva: / si els vols, jo te'n faig gràcia; suplanta'l amatent, / revenja el nom de Túbal i sa corona és teva; / així en ton front la faça més gran l'Omnipotent!— / Digué i la mort, amb freda besada geladora, / li empedreeix i deixa per sempre el llavi mut, / i vora el sec cadavre lo grec sospira i plora / com arbre a qui ses branques florides han romput». Verdaguer aprofita ara per a introduir la contarella de Diodor Sicul (« Mes ja a l'incendi roges esclaten les muntanyes, / i per esqueis i balmes, filera de volcans / foragiten los fosos tresors de ses entranyes / que copsen en llur falda les planes verdejants») abans d'acabar explicant que les muntanyes que formen el Pirineu no són sinó el mausoleu que Hèrcules, apilant roques i més roques, construeix a Pirene: «Quan los llevants plorosos anaren la muntanya / amb llurs arruixadores de núvols apagant, / posà en son cap, que al nàixer l'albor del dia banya, / les cendres de Pirene que enyora son cor tant. / I esmerletant de timbes i grops aquelles terres, / escrestant les muntanyes, levant als puigs lo front, / un mauseol alçà-li de serres sobre serres / que, mal arrastellades, fan gemegar lo món. / Des d'esta gesta d'Hèrcules, ma dolça Catalunya / d'altre castell de roques seure pogué a redós; / de la veïna França dormí Espanya més llunya, / fins al mar allargant-se lo Pirineu boirós».

Llegiu Verdaguer. Paga la pena.

Toni Cardona

Campus estiu “Elite Summer Camp”

Aquest any el campus “Elite Summer Camp” torna a Llivia. Com ja és precedent, els nens gaudiran d'una experiència única en un entorn immillorable. Gaudiran d'un excel·lent nivell de futbol amb un equip amb els millors tècnics, la millor direcció esportiva i les diverses instal·lacions que ens ofereix la vila de Llivia: camps d'herba natural, piscina, parcs, activitats com ara passejades a cavall...

També cal tenir en compte l'esforç que fa l'organització: els nostres petits gaudeixen de molt bons hotels de Llivia, ja que el menjar i el descans són fonamentals en aquesta setmana de gran activitat física.

Enguany tornaran a repetir nens dels millors clubs de Catalunya: Futbol Club Barcelona, RC Esportiu Espanyol, Damm FC i un llarg nombre de jugadors de diferents clubs d'arreu.

El nostre campus ofereix als nens una metodologia molt especialitzada en quant als exercicis, fent un treball de fonaments individuals i col·lectius i un treball d'anàlisi d'accions tècniques. A més, des del principi vàrem tenir molt clar que el treball preventiu i compensatori és molt important; es fa una tasca bàsica d'iniciació i formació en aquest aspecte.

Esperem que un any més, tots gaudim de tenir unes setmanes de gran activitat a Llivia!

Agenda

abril - juny 2018

-Del 6 al 9 d'abril:

Pasqüetes de Llívia: veure programa a l'interior

- 6 de maig:

Festa dels Avis: dinar i ball de tarda amb Sussanna del Saz

-12 de maig:

Festa del Castell: veure programa a l'interior

-18 de maig:

Dia internacional dels museus: entrada gratuïta al museu municipal

-18 ,19, 25 i 26 de maig:

Cursos de Feng Huang Yuan: veure programa a l'interior

-2-4 de juny:

Festa de la Transhumància: pujada a les Bulloses & dinar de germanor

-16 de juny:

Manon Lescaut - Liceu a la fresca: a les 22h a la sala teatre

-17 de juny:

Sant Guillem: a les 12h: processó i sardanes amb la Cobla Ciutat Manresa
a les 18h: ball a la plaça amb el Cafè Trio

-23 de juny:

Sant Joan, amb trio Solistes a les 23h

-29 de juny:

Sant Pere, amb l'actuació musical d'en "Sisco & Nando" a les 23.30h

Voleu rebre la revista al vostre correu electrònic? Voleu escriure un article? Voleu donar la vostra opinió? Voleu donar a conèixer un projecte?

Només cal que ens envieu un correu a turisme@llivia.org i ens feu arribar la vostra sol·licitud